

Protocol

dalla tredischavla seduta dil cussegl da vischnaunca,
venderdis, ils 12 da november 2010, allas 19³⁰ – 22³⁰ uras
en casa communal

Presidi: Robert Cajacob

Actuar: Ervin Maissen

Presents:

a) Cussegl	Clemens Berther
Heinrich Berther
Robert Cajacob
Giusep Columberg
Bernadetta Caminada-Mühlebach
Madlen Deflorin-Spescha
Emerita Flepp-Degonda
Victor Flepp	Martina Gienal-Caviezel
Rita Huonder-Tenner
Jordana Lozza-Desax
Pirmin Lozza
Pader Vigeli Monn
Flavio Murer
Alfred Spescha
b) Suprastonza
communal	Dumeni Columberg
Hans Huonder
Cecilia Maissen-Desax	Iso Mazzetta
Roger Tuor
c) Canzlist
communal	Andri Hendry	
d) Hosps	4	

Plaid da beinvegni dil president dil cussegl da vischnaunca:

„Jeu beneventel Vus a nossa tredischavla seduta dil cussegl da vischnaunca dalla perioda d’uffeci 2009/12

Sco εμπrem less jeu gratular a nossa nova geraua Madlen Deflorin-Spescha per l’elecziun en suprastanza communal. Jeu giavischel ad ella bia plascher e satisfacziun en quei impurtont uffeci, sco era il duiu success.

A cusseglier Clemens Berther engraziel jeu fetg per sia candidatura. Jeu sperel fermamein, ch’el betti buca la faultsch el canvau, mobein ch’el s’engaschi vinavon sco tochen dacheu pil beinstar da nossa vischnaunca.

Jeu sundel secunvegnius cun cussegliera Madlen Deflorin, ch’ella assistì vinavon allas sedutas dil cussegl. Tut tenor tractanda vegn ella denton a s’abstener da prender posiziun ni d’ina votaziun.

Ils 15 d’october 2010 vegn ad ir ella historia dalla Svizra e da nossa regiun. Il niev tunnel dil Gottard « NEAT » ei realitad. In grond pievel, dalunsch e damaneivel ei seradunaus a Sedrun per festivar la perforaziun dil tunnel. Tuts ein cuntents ed han plascher dil contonschiu. Lein sperar ch’il „Gottard“ seigi cun quella fiasta buca schon historia per la Cadi, mobein ch’ei resti ord quei grond project aunc enzatgei positiv per il futur da nossas vischnauncas e da nossa regiun. Ei fuss pli che trest, sche mo las deponias da material regurdassen nus pli tard vid quei grond project. Cordiala gratulaziun a tut las instanzas, a tuttas persunas che han luvrau vid la realisaziun da quei project. Cunzun als miniers che han directamein menau il cumbat cul grep.

Ils 29 d’october ha l’avertura dall’EX10 giu liug a Mustér. In grond pievel ha visitau l’exposiziun ch’ei stada in success cumplein. Grond engraziament als organisaturs sco als expositurs per lur grond engaschi.

Sil sector dil turissem ei vegniu priu claras decisiuns per ina collaboraziun denter Andermatt-Sedrun-Mustér. Quei duei esser anim ed obligaziun per tut ils responsabels da far tut il pusseivel per che tuts sappien profitar da quella organisaziun. Lein sperar che la vischnaunca da Tujetsch sco era las vischnauncas vischinontas sappien seprofitar dallas investiziuns digl investur Samit Sawiris. Lein denton buca emblidar, che signur Sawiris ei in investur che ha en emprema lingia la finamira da trer agen profit ord sias investiziuns, quei ch’ei nuot auter che logic. Lein nus profitar, stuein nus haver la bunaveglia da collaborar, da trer cun bia perschasiun vid il medem sughet. Il temps che mintgin sa tgirar igl agen curtgin turistic ei vargaus. Ensemen savein nus vegnir ferms, persuls essan e restein nus persuls.

Sco vus essas vegni informai entras las medias, han ils dus presidents dils cussegls da vischnaunca da Tujetsch e Mustér lantschau la discussiun pertuccont ina colligiazion dils territoris da skis Mustér e Sedrun. Quei ei stau ina acziun spontana ord la situaziun, ch’ei vegni per part sulet discussiunau d’ina colligiazion Sedrun-Andermatt e che Robert Wildhaber ei dil meini, che Mustér fussi ina hipoteca per Sedrun-Andermatt.

Nus essan clar dil meini, che las Pendicularas Mustér SA e buca mo lezzas, saudien el concept turistic Andermatt-Sedrun-Mustér. Nus sesentin obligai da far tut il pusseivel per che quei vegni realisau aschia. Quei en favur da nossa populaziun e da nos hosps che giavischan dapli variaziun, per garantir paun e fadigia en vischnaunca e regiun. Plinavon sundel jeu dil meini, che nus stoppien prender serius e dar sustegn allas Pendicularas da Mustér e possibilitar ad ellas da saver expandir lur puschida. Nus astgein buca emblidar, ch’ils investurs d’avon ca. 40 onns han purtau a nossa vischnaunca in grond svilup. Nus astgein e stuein denton

era buca emblidar, che la vischnaunca ha mess a disposiziun a quels investurs in grond e bi territori, per ch'els sappien realisar quella purschida turistica. Entras quei ein las Pendicularas Mustér e la vischnaunca da Mustér fetg ligiai in cun l'auter. Per mei eis ei aschia clar, che las Pendicularas da Mustér sco era la vischnaunca da Mustér ston s'engaschar cumpleinamein, tenor lur pusseivladads, per in bien prosperar, per ina realisaziun da bunas purschidas turisticas ella regiun Andermatt-Sedrun-Mustér.

L'acziun dil dus presidents dils cussegls da vischnaunca Tujetsch e Mustér duei esser stada in'entschatta per lantschar viva discussiun en caussa. Nus sperein cun stedia discussiun el pievel, tier las instanzas politicas, tier ils responsabels per ils fatgs turistics e che quellas discussiuns portien alla finala per tuts pertuccai buna collaboraziun sil camp turistic.

Sco intervegnu ord la pressa ei «Zai» il ski official dils campiunadis mundials da l'auter onn a Garmisch-Partenkirchen. Per quella gronda honor admittel alla firma indigena el num dil cussegl da vischnaunca cordiala gratulaziun.

Mortoris:

Jeu supplicheschel da seregurdar cun in bien patratg da:

- Mengia Zanin-Pfister, nasch. ils 07.06.1916, morta ils 11.09.2010
- Mathilda Bundi-Loretz, nasch. ils 05.05.1945, morta ils, 17.09.2010
- Anna Desax-Maissen, nasch. ils 19.05.1921, morta ils 30.09.2010
- Sebastian Jacomet-Deflorin, nasch.ils 30.11.1920, morts ils 04.10.2010
- Martha Genelin, nasch. ils 01.09.1967, morta ils 16.10.2010
- Pius Huonder-Manetsch, nasch. 13.09.1923, morts ils 05.11.2010

Pius Huonder ei staus biars onns commember dil cussegl da vischnaunca ed ha presidiau quel igl onn 1977. Sur fossa ad el in grond engraziament per il prestau en favur dil generaleesser.

Nos defuncts ruaussien en pasch.

Gliesta da tractandas

La gliesta da tractandas secloma sco suonda:

1. Protocol nr. 12-2009/2012
2. Verificaziun dall'elecziun complementara dalla suprastanza communal dils 26 da settember 2010
3. Via Faltscharidas: Credit per la sanaziun (messadi nr. 18-2009/2012)
4. Postulat pertuccont retschercar l'interessenza sco era in adattau liug per cuminonzas da bargias da lenna da brisch per vischinas e vischins: Risposta dalla suprastanza communal (P 1-2009-2012)
5. Preventiv 2011 (messadi nr. 19-2009-2012)
6. Lescha forestala: Revisiun parziala (messadi nr. 20-2009/2012)
7. Agenda 2011 e damondas organisatorias

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 13-2009/2012
Seduta dils 12 da november 2010

1. Protocol nr. 12-2009/2012

President dil cussegl da vischnaunca

Il protocol nr. 12 ei vegnius tarmess tier per posiziun. Enteifer ils tschun dis fixai ei vegniu inoltrau neginas propostas per midadas.

Decisiun

Il protocol nr. 12-2009/2012 dalla seduta dils 27 d'uost 2010 vegn approbaus senza opposiziun.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 13-2009/2012
Seduta dils 12 da november 2010

2. Verificaziun dall'elecziun complementara dalla suprastanza communal dils 26 da settember 2010.

President dil cussegl da vischnaunca

Tenor art. 36. lit. I cumpeta la verificaziun dall'elecziun dalla suprastanza communal al cussegl da vischnaunca.

Ils 26 da settember ei Madlen Deflorin-Spescha vegnida eligida cun suandont resultat sco geraua:

Dau giu cedels	681
Cedels vits	39
Cedels nunvaleivels	11
Total cedels vits e nunvaleivels	50
Cedels valeivels	631
Total vuschs da candidats (valeivlas)	631
Absolut pli	317
Vuschs ha obteniu ed eligida ei:	
Madlen Deflorin-Spescha	335

Cunquei ch'ei vegn fatg neginas objecziuns davart dil cussegl da vischnaunca, considerescha il president dil cussegl da vischnaunca ils resultats dallas elecziuns complementaras per la suprastanza communal sco verificai.

Nova cumposiziun dalla suprastanza communal 2011 - 2012

President communal

La suprastanza communal ei sentupada ils 8 da november 2010 ad ina seduta constitutiva per reparter da niev ils departaments. Igl ei previu neginas midadas (mira annexa). Ils officials en uffeci salvan lur departaments. Geraua Madlen Deflorin-Spescha surpren il departament da scolaziun e forestalessen. Il presidi dalla cumissiun Desertina va al departament da scolaziun e cultura e la delegaziun ella Corporaziun da manteniment Mumpé Medel al departament d'agricultura.

Muort las restructuraziuns instradadas resta Hans Huonder commember dalla cumissiun da menaschi dil Center da sport e cultura entochen la fin dalla perioda d'uffeci 2009 - 2012. Flavio Murer remetta cun la fin digl onn il presidi dalla cumissiun da menaschi, resta denton commember dalla cumissiun. Sco niev president ha la suprastanza eligiù Hans Huonder.

Per la seduta dil cussegl da vischnaunca dils 10 da december 2010 propona la suprastanza communal genau Roger Tuor sco vicepresidente communal.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 13-2009/2012

Seduta dils 12 da november 2010

**3. Via Faltscharidas: Credit per la sanaziun
(messadi nr. 18-2009/2012)**

Cussegliaer Heinrich Berther

En applicaziun digl art. 16 dalla constituziun communal s'absenta cussegliaer Heinrich Berther duront la tractaziun da quella fatschenta.

Gerau Iso Mazzetta

A basa dil messadi presenta gerau Iso Mazzetta il project en detagl.

Debatta d'entrada

Il cussegl da vischnaunca desista d'ina debatta d'entrada, aschia ch'igl ei decidiu d'entrar e tractar la fatschenta.

Discussiun en detagl

Cussegliaera Martina Gienal

Ei ei necessari da construir ils parcadis ella Val Heiser? Ei il basegns per cumprar respectivamein affittar parcadis vegnius sclarius, ni ein ils parcadis previ mo pils viandonts e turists? Savess ins evtl. reducir cuosts cun desister d'ina cuvrida?

Cussegliaer Pirmin Lozza

Igl ei previu negina illuminaziun pils parcadis novs sco era denter la baselgia da Sogn Placi ed igl uor avon Faltscharidas. Tgei ponderaziuns ha la suprastanza communal fatg cheu?

Gerau Iso Mazzetta

Igl ei vegniu fatg neginas retschercas pertuccont il basegns da parcadis a Faltscharidas. Ei exista denton generalmein ina munconza da parcadis en vischnaunca. Quels parcadis ein buca previ per turists. Ils parcadis a Val Heiser duein vegnir realisai senza cuvrida. Lezza vegn fatga mo sche quei ei veramein necessari. Ella calculaziun da cuosts ei buca mo previu ils cuosts pil parcadi, mobein era quels pigl access al parcadi. La suprastanza communal ha previu da realisar in concept pils parcadis en vischnaunca.

Per l'illuminaziun preveda il project la summa da frs. 15'000.-- specialmein per migliurar l'illuminaziun existenta. In'illuminaziun pils parcadis en Val Heiser caschunass memia aults cuosts. Il tschancun denter la baselgia da Sogn Placi ed igl uor avon Faltscharidas sesanfla enteifer la zona cotschna. Perquei han ins desistiu da postar leu cazzolas novas. Il Cantun ha per exempel insistiu tier la sbuccada dalla via da Faltscharidas ch'ins desisti era da pustar leu plantas.

Votaziun

Cun 13 encunter 0 vuschs ed ina abstenziun decida il cussegl da vischnaunca:

- 1. da conceder per la sanaziun dalla Via Faltscharidas in credit da frs. 490'000.--;*
- 2. da suttametter quei conclus el senn d'art. 21, lit. c dalla constituziun communal al referendum facultativ.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 13-2009/2012

Seduta dils 12 da november 2010

4. Postulat Clemens Berther pertuccont retschercar l'interessenza sco era in adattau liug per cuminonzas da bargias da lenna da brisch per vischinas e vischins: Risposta dalla suprastanza communal (P 1-2009-2012)

President dil cussegl da vischnaunca

Cunquei che la suprastanza communal ei gia vegnida activa en causa ed ha envidau vischinas e vischins d'annunziar ad ella eventuals giavischs, vegn occurriu tenor art. 42 dil regulativ da fatschentas.

Cussegliaer Clemens Berther, postulant

Cun facilitar a vischinas e vischins il magasinar sco era il luvrar si la lenna da brisch, sa la vischnaunca era promover il diever dalla lenna da brisch. Ei va cheu specialmein per persunas el center dils vischinadis e dil vitg che disponan buca da spazi sufficient per magasinar la lenna. Ton pli ch'ei basegna spazi per plirs onns, sch'ins vul barschar lenna secca. Ins duei saver metter a disposiziun terren nua ch'ei sa vegnir realisau plirs moduls da bargias da lenna mo era il spazi necessari per fender quella. El ei satisfatgs che la suprastanza communal ei gia vegnida activa.

Gerau Iso Mazzetta

Pren posiziun en num dalla suprastanza communal. Tals moduls ein gia vegni realisai a Clavaniev ni era sin la piazza da ballapei a Sogn Placi. El senn dil postulant da vuler realisar cuminonzas da bargias en loghens centrals ha l'istanza da baghegiar renviau dacuort ina damonda per realisar ordeifer la zona da baghegiar ina bargia da lenna. La suprastanza communal vul che tals edificis vegnien buca spatitschai per l'entira vischnaunca entuorn. Ins ha fatg ina publicaziun corrispundenta el FUS. Entochen oz ha ei dau neginas annunzias.

Decisiun

Cun 14 encunter 0 vuschs ed ina abstenziun approbescha il cussegl da vischnaunca il postulat da cusseglier Clemens Berther pertuccont retschercar l'interessenza sco era in adattau liug per cuminonzas da bargias da lenna da brisch per vischinas e vischins.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 13-2009/2012

Seduta dils 12 da november 2010

5. Preventiv 2011 (messadi nr. 19-2009-2012)

Per la deliberaziun dil preventiv surdat il president il presidi alla vicepresidenta.

President communal

Renviescha als fatgs menziunai el messadi ed al commentari tier il preventiv, staus exponius per investa tier l'administraziun communal, sco era allas directivas cuntenidas el plan da finanzas ed el plan d'activad. Grazia all'adattaziun dil pei da taglia ed allas disposiziuns pridas en connex cun la revisiun dalla lescha da taglia cantunala 2008, sa la suprastanza communal presentar in cuntenteivel preventiv pigl onn 2011. La situaziun actuala lubescha d'augmentar las investiziuns sco era las amortisaziuns. Cun investiziuns nettas dad 1.74 milliuns francs ei la limita tolerabla denton contonschida.

Ina speciala menziun pretenda la contribuziun dalla vischnaunca per la tgira sut il conto 410.363.00. Quella posiziun ei calculada a basa dallas prescripziuns actualas. Il sistem vertent vegn denton midaus l'entschatta digl onn 2011. Las instanzas cantunalas han aunc buca communicau ils criteris, tenor ils quals las novas contribuziuns ein da calcular. Ins sto quintar cun in considerabel augment.

Buca sliгиada ei la problematica dalla finanziaziun speciala canalisaziun e serenera. Pil preventiv eis ei previu neginas midadas, denton vegn il cussegl da vischnaunca danovamein a stuer sefatschentar cun quella problematica.

Cusseglhier Clemens Berther, president dalla cumissiun da gestiun

La cumissiun da gestiun ei sefatschentada en duas sedutas cul preventiv. Ina seduta ha giu liug comunablamein cun la suprastanza communal nua che mintga cau da departament ha dau plaid e fatg sur dallas investiziuns previdas. Igl ei legreivel che la vischnaunca sa suenter plirs onns presentar in preventiv cun in pign gudogn. Concernent Center da sport e cultura pretenda la cumissiun da gestiun in concept che dat ina survesta dallas lavurs da manteniment sco era dallas investiziuns per migliurar la purschida.

Speciala atenziun dat la cumissiun alla sanaziun dalla casa communal. Tenor indicaziuns dalla suprastanza communal semovan las lavurs el rom dil credit concediu.

Pertuccont il turissem ha la cumissiun giavischau trasparenza cumpleina en quei senn, ch'il cussegl vegn orientaus cuntinuadamein sur dalla collaboraziun turistica. Tenor l'orientaziun dalla suprastanza communal sespleiga la collaboraziun sil sector operativ cun las Pendicularas Mustér SA fetg bein. Perencunter sa la vischnaunca buca s'accordar cun entgins puncts dalla strategia. Per in bien prosperar dil turissem ei ina buna convivenza cun las pendicularas indispensabla.

Concernent la casa da tgira constatescha la cumissiun da gestiun che ni il cussegl da vischnaunca, ni la suprastanza communal ni la cumissiun da gestiun ein cumpetents da decider. Quella incarica ei surdada alla

Fundaziun Casa da tgira Sursassiala. Perquei eis ei indispensabel ch'ils delegai dalla vischnaunca el cussegl da fundaziun seigien pertscharts da lur responsabladad.

Tenor art. 27, al. 2 dil regulativ da fatschentas ei la tractaziun dil preventiv obligatoria, aschia ch'ei dat negna debatta d'entrada.

Discussiun generala

Cussegliaer Heinrich Berther

La stuaziun finanziaria dalla vischnaunca ei semigliurada. Igl ei denton necessari d'esser precauts. Perquei eis prematurau da discuorer d'ina reduenziun dil pei da taglia.

En vesta allas midadas sin palancau cantunal vegn l'impurtonza dalla vischnaunca sco subcenter a s'augmentar. Cunzun sil sector dalla scolaziun e sanadad stuein nus quintar cun midadas considerablas per las vischnauncas. Perquei eis ei bien da sepreparar per las midadas previdas e nezegiar meglier sinergias denter la scola populara ed il gimnasi claustral.

Ils tscheins d'aua portan ina buna entrada. Sil sector dil turissem essan nus necessitai da cuntinuar ella dretga direcziun. Ins sto preveder structuradas comunablas, denton ei il temps aunc buca madirs. Ei drova ina cooperaziun pli stretga sin differents secturs. La restucturaziun e cooperaziun sto buca caschunar ina reduenziun dallas plazzas da lavur. Ei sa cheutras era dar novas plazzas da buna qualidad.

En mintga cass dispona la vischnaunca cun in favoreivel quen d'ina megliera basa da partenza per las contractivas, ch'el cass cuntrari.

President communal

La cumissiun da gestiun ei veramein sefatschentada fetg serius cun il preventiv e las investiziuns previdas. Per las suandontas investiziuns drova ei in messadi cun in conclus separau dil cussegl da vischnaunca, damai ch'ellas ein suttamessas al referendum:

- Sanaziun dalla Via Faltscharidas
- Colligiaziun da Mumpé Medel alla serenera
- Sanaziun dil Center da sport e cultura

La canalisaziun da Mumpé Medel vegn il cussegl a tractar ella proxima seduta. Per il Center da sport e cultura vegn la suprastanza a suttametter in messadi cun in concept per las investiziuns e las migliuraziuns urgentas.

Pertuccont la refuorma dallas structuradas turisticas paran ins dad esser sin buna via. Da grond avantatg ei il sustegn dil parlament communal, ch'ei vegnius involvaus sco mai en quellas discussiuns. Aschia fan il president dil cussegl sco era cusseglier Heinrich Berther part dallas gruppas da lavur. Grazia a quella clara tenuta han ins saviu perschuer las Pendicularas da Mustér ch'ei drova ina collaboraziun cun nossa vischinonza e ch'ina izolaziun fuss nossa perdiziun. L'iniziativa da prof. Thomas Bieger da separar Sedrun Mustér Turissem ei liquidada. Plinavon ei in directur da SMT vegnius eligius. El vegn ad entscheiver sia lavur la fin da schaner 2011.

Ina gronda trumpada ei ch'ins ha - suenter contrativas intensivadas da 5 meins - buca anflau ina sligiaziun per in provisorii per la casa da tgira el Hotel Baur. Quei fuss stau ina dimora ideala per nos attempai. Ins ei alla tscherca d'alternativas. Quellas vegnan denton a caschunar cuosts supplementars dad 1 entochen 1.5 milliuns francs. Actualmein interquer'ins ina sligiaziun per in provisorii a Curaglia. Leu ha ei plaz per 23 letgs. Ins sto

denton anflar in suttetg per 46 cussadents. Perquei drova ei entgins pavigliuns. Ulteriuramein exista aunc ina varianta a Mustér.

Il project sco tal ei sin buna via. Il preproject duess esser semtgaus sin la fin digl onn. Tuttas personas responsablas pil menaschi dalla casa da tgira ein involvidas ella planisaziun.

Ils avertiments da cusseglier Heinrich Berther ein giustificai. Ei basegna ulteriuras stentas e gronda precauziun per migliurar la situaziun finanziaria.

Ina buna entrada ei il recav dalla vendita dall'energia da partecipaziun. Cun la cunvegientscha actuala han ins giu grond cletg. Oz fuss ei buca pusseivel da contonscher in aschi bien prezi sco avon biebein in onn.

Discussiun en detagl

Preventiv pil quen current 2011

Cto. 140.362.00 Cumpart da cuosts Pumpiers Sursassiala

Cussegliera Martina Gienal

Tier la tractaziun dalla fusiun dils pumpiers han ins plidau d'ina reducziun dils cuosts. Sch'ins cumpareglia denton las cefras, ston ins constatar che las expensas ein stagnadas. Ein ins partius da spetgas fallidas?

Gerau Roger Tuor

Il quen 2009 ei staus pli favoreivels ch'ils quens precedents. Las cefras dil preventiv sebasan sin ina fasa d'emprova. Suenter treis onns duess ins saver disponer da pli claras enconuschientschas per fixar il preventiv. En mintga cass ei la fusiun secumprovada ed ils cuosts ei buca carschi.

Cusseglier Heinrich Berther

Il cass "corp da pumpiers Sursassiala" muossa, ch'ina fusiun sa migliurar la professionalitad e reducir las expensas.

Cto. 210.462.00 Contribuziun scolars d'ordeifer

Cusseglier Alfred Spescha

Daco sereducescha la contribuziun da scolars d'ordeifer cuntinuadamein?

Gerau Hans Huonder

Tier quella posiziun setracta ei da scolars dalla scola primara da Pardomat Dado. Ferton ch'il diember da quels sereducescha, s'augmenta el tiels scolars dil scalem superieur.

Cusseglier Heinrich Berther

Co sepresenta il sustegn pils scolars dalla scola da talentai?

Gerau Hans Huonder

La vischnaunca separticipescha cun ina contribuziun da 50%.

Cto. 620.314.01 Survetsch d'unviern

Cussegliera Emerita Flepp

All'entrada dil vitg ei pustau ina tabla cun la signalisaziun negina rumida a terren (keine Schwarzräumung), tuttina vegn ei mess sal. Plinavon savess ins era rumir meins stedi las vias e cheutras spargnar cuosts.

Gerau Iso Mazzetta

Ei s'engaschaus sez per ina sligiazion senza stiarner sal. La signalisaziun a Sogn Placi indichescha ch'ei vegn mess sal pér suenter ch'ei ha gia dau neiv. Leu nua ch'ins dismetta la neiv a terren, van ins cun sal gia cura ch'ei entscheiva a neiver.

La vischnaunca da Tujetsch ha duront treis onns dismiss la neiv senza far diever da sal. Schegie che Tujetsch schai ca. 300 m pli ault che Mustér, ei quella sligiazion pli cara che la varianta cun sal. La suprastanza communal da Tujetsch ei claramain dil meini da far diever dil sal. Certa opposiziun vegn denton aunc davart da cercels turistics. Las experientschas da Tujetsch muossan ch'il survestch d'unviern senza sal ei pli cars che quel cun sal.

Mustér ha era igl unviern in grond traffic da transit cun il Pass Lucmagn ed il traffic viers Tujetsch. Ins vegn a tener en egl ils cuosts, denton vegn ei ad esser grev da reducir quels.

Sparta 624 Illuminaziun

Cusseglier Pirmin Lozza

Fuss ei pusseivel d'elaborar in concept per l'illuminaziun publica? Oz existan systems moderns che possibiliteschan ina migliur dalla glisch, cun in pli pign consum d'energia, sco era la pusseivladad d'optimar l'illuminaziun.

Gerau Iso Mazzetta

Ins ha dacuort discussiunau, schebein ei fuss buca prudent d'elaborar in concept per l'illuminaziun publica. Actualmein lai il Cantun preparar in project per la sanaziun dalla Via Sursilvana. El rom da quella sanaziun vegn ins sin quei tschancun ad optimar l'illuminaziun publica. La suprastanza communal ei bugen pronta da schar elaborar in concept per l'illuminaziun.

Sparta 720 Dismessa da rumians

Cusseglier Heinrich Berther

Igl agir dalla Regiun Surselva provochescha adina puspei. Igl ei buca en uorden co las vischnauncas vegnan scurvanadas dalla Regiun. Ins ha l'impressiun ch'ils mieds finansials recaltgai ord las taxas promovien investiziuns problematicas. Eis ei p. ex. necessari che la Regiun s'engaschi per la cumpra d'immobilies. Mintgaton han ins l'impressiun che sulettamein la Foppa existi per la Regiun Surselva. Igl ei necessari ch'ils delegai el parlament regional s'engaschien pils interess dallas vischnauncas.

Gerau Roger Tuor

Ils delegai han gia deponiu lur ponderaziuns pertuccont s'engaschar ella cumpra d'immobilies. Igl ei semussau che la suprastanza dalla Regiun ei sezza buca fetg scaldada per quei project. Quella fatschenta ha pigns aspects da reussir.

Cusseglier Alfred Spescha

Cunquei che plirs baghetgs publics vegnan colligiai cul niev scaldament, duess la vischnaunca mirar che la lenna per las stialas stoppi ton sco pusseivel vegnir retratga dalla vischnaunca.

Gerau Hans Huonder

La Recal SA ei ina interpresa privata, che ha il dretg da retrer las stialas sco ella vul. Actualmein meina la suprastanza communal contractivas per colligiar il CSC sco era ils baghetgs da scola cul scaldament. Igl actual scaldament ei surdumandaus, damai ch'il CSC ei adina vegnius engrondius

senza risguard sil scaldament ch'era dimensiunaus per in volumen pli pign. Perquei dat ei en temps da grondas ferdaglias difficultads.

Cto. 812.435.00 Lenna da condotta

Cussegliera Emerita Flepp

Pertgei quantan ins cun pli pintgas entradas che 2009?

Gerau Hans Huonder

Igl onn 2009 ei stau in onn excepziunal. Muort la nevada digl atun 2008 eis ei stau necessari da luvrar si in pli grond quantum lenna che previu. Perquei ein las entradas era stadas pli aultas.

Cussegliera Martina Gienal

Tgei capeta cun la halla da stialas a Cuoz, sche l'interpresa Recal retila las stialas ordeifer?

Gerau Hans Huonder

La Recal ei libra da retrer la stialas leu nua ch'ella vul. La halla da stialas vegn duvrada vinavon, ton pli che la vischnaunca basegna era stialas pil menaschi tecnic, la casa da scola a Segnas e pil Center da sport e cultura. A vesta ch'il prezi dad ieli vegn plitost a s'augmentar ni silmeins stagnar, eis ei da quintar che la damonda suenter stialas vegn a crescher.

Cussegliera Martina Gienal

En vesta dil diember da baghetgs publics basegna ei contractivas per furnir stialas entras la vischnaunca.

Gerau Hans Huonder

El mument savess la vischnaunca aschia ni aschia buca furnir avunda stialas alla firma Recal SA.

Cusseglier Robert Cajacob

Il menaschi Recal vegn a duvra in grond diember da stialas. En quei connex fan da tuttas supposiziuns la currella. La vischnaunca preveda da colligiar in tschuat baghetgs publics e las stialas duein vegnir da sutsi, ferton che nossa lenna smarschescha egl uaul. Perquei eis ei necessari da procurar per ina garanzia che la lenna vegni prida giu e quei per in prezi adequat.

Gerau Hans Huonder

La vischnaunca ei vid contrahar. Ella ha tut interess da vender la lenna pil meglier prezi pusseivel. Quei vala dil reminent era per la resgia da Domat. Ils marcadonts talians, ch'ei segidai cura che la vischnaunca ha giu da vender la lenna digl orcan Vivian, ein promts d'era cumprar la lenna sur dimensiun per in bien prezi. Da menziunar ei che la vischnaunca producescha stialas da buna qualidad, ferton ch'il menaschi dalla Recal lubescha da barschar stialas da meins buna qualidad. Plinavon fa ei buca senn da vender lenna da buna qualidad sco lenna da brisch/stialas.

Gerau Iso Mazzetta

La pegna dil scaldament brischa cun pli aulta temperatura che pegnas singulas. Perquei sa era vegnir barschau stialas verdas/bletschas. Grazia all'aulta temperatura schegian ellas avon ch'ellas brischan en pegna.

Il CSC, la scola da Segnas ed il menaschi tecnic drovan vidavon stialas producidas en vischnaunca.

Vicepresidenta dil cussegl da vischnaunca

Dat la pusseivladad da revegnir al quen current.

Cusseglier Heinrich Berther

En vischnaunca dat ei entgins menaschis fetg activs. Perquei eis ei impurtont che la vischnaunca detti in sustegn moral cun far ina viseta. En quei senn ha el beneventau la seduta dils 27 d'ust 2010 ella Distec.

Cto. 830.365.07 Avertura d'unviern pass Lucmagn

Cussegliera Martina Gienal

La Pro Lucmagn ha giu il davos onn in recav. Eis ei lu necessari d'augmentar la contribuziun dalla vischnaunca?

President communal

La contribuziun dalla vischnaunca sebase sin ina cunvegrientscha, ch'ei dapi onns en vigur. La cassa vegn spisgentada entras contribuziuns dils cantuns Grischun e Tessin, dallas vischnauncas e dall'interessenza turistica. Il Cantun preveda ulteriuras investiziuns per migliurar la segirtad.

Cto. 021.318.01 Cussegliazion da baghegiar

Cusseglier Pirmin Lozza

Setracta ei cheu dalla summa che la vischnaunca sto impunder per la cussegliazion? El ha dubis davart la necessitad.

Gerau Iso Mazzetta

La cussegliazion da baghegiar ei ina novaziun, sedada dalla nova lescha da baghegiar ed in agid pil patrun sco era pils biros da planisaziun. L'idea ei d'anflar comunablamein el process da projectaziun sligiazions, sinaquei ch'il project sappi silsunter vegnir lubius senza restricziuns ni resalvas.

Quen d'investiziun

Cto. 070.503.00 Baghetg administrativ

Cusseglier Flavio Murer

Pertgei han ins previu frs. 50'000.-- per la casa communal, damai che la summa decidida dil pievel ei cuntenida el preventiv digl onn current?

President communal

Denter la casa communal e l'Apoteca Desertina/Banca Cantunala Grischuna dat ei in pign mir che duess - a vesta dalla biala cumparsa dalla casa communal - vegnir sanaus. Quei ei ina lavur supplementara. Las contractivas culs vischins ein aunc buca instradadas.

Cusseglier Heinrich Berther

Independentamein dalla necessitad da sanar il mir, eis ei buca correct ch'il planisader ha buca previu quei el project da sanaziun. Fertion ch'ils mistergners ston setener stringentamein vid ils cuosts offeri, spitgass ins quei era davart dils planisaders.

Gerau Iso Mazzetta

Tier la sanaziun dalla casa communal ei quei mir buca staus in tema. Il mir fa ina schliata pareta. Gia cura che la Banca Cantunala ha construuiu siu baghetg, han ins ponderau da sanar il mir. Ils cuosts per la sanaziun dil mir ein buca cunteni els cuosts dalla sanaziun dalla casa communal.

President communal

La suprastanza ha sapientivamein exclud la sanaziun dil mir. Perquei san ins buca far ina renfatscha al projectader. Cura ch'ins ha viu la casa sanada, han ins fatg persenn ch'ei fuss tuttina bien da sanar il mir.

Cusseglia Giusep Columberg

A tgi s'auda il mir e tgi ei responsabels pil manteniment?

Gerau Iso Mazzetta

Il mir s'auda a differentas partidas. Sco gia menziunau han las contractivas cun ils pertuccai aunc buca giu liug.

Cto. 340.503.01 Sanaziun Center da sport e cultura

Cusseglia Alfred Spescha

Tenor il preventiv duei la summa da frs. 200'000.-- star a disposiziun per sanar la piazza dira e la piazza da ballapei. El messadi menziunesch'ins ina sanaziun dil scaldament. Tgei lavurs vegnan propi exequidas?

President communal

Sco gia declarau, vegn la suprastanza communal a suttametter al cussegl da vischnaunca in messadi cun in concept per las investiziuns e las lavurs da manteniment pil Center da sport e cultura.

Cusseglia Clemens Berther, president dalla cumissiun da gestiun

Fa attents sin in conclus dil cussegl da vischnaunca, nua ch'igl ei vegniu decidiu da risguardar el preventiv tuttas investiziuns previdas e buca mo quellas ch'ei gia decididas.

Sparta 623 Parcadis

Cusseglia Flavio Murer

Pertgei figurescha il parcadi Val Heiser buca el preventiv?

President communal

Ei sa capitar che las investiziuns vegnan buca terminadas cun la fin d'in onn. Aschia eis ei da quintar ch'il parcadi vegni realisau per igl onn 2012. Ei setracta d'ina damonda dalla cudischaziun.

Cussegl da vischnaunca desista da revegnir al quen d'investiziun.

Quen da menaschi Center da sport e cultura

Il cussegl da vischnaunca desista d'ina discussiun.

Votaziun

Cun 14 encunter 0 vuschs ed ina abstenziun decida il cussegl da vischnaunca da:

- 1. approbar il preventiv 2011 cun suttametter quel al referendum facultativ conform ad art. 21, lit. a dalla constituziun communal;*
- 2. fixar il pei da taglia sin las entradas e la facultad sin 120% dalla taglia cantunala semplia ed il pei per la taglia sin schischom ad 1.7‰ (sco tochen dacheu).*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

6. Lescha forestala: Revisiun parziala (messadi nr. 20-2009/2012)

President communal

Discussiuns han caschunau confusiuns. Sco menziunau expressivamein el messadi, ein neginas midadas da muntada previdas. Ei setracta sulettamein d'adattar la lescha allas novas structuras sedadas dalla constituziun communal. Plinavon duei la cumpetenzza da relaschar il reglament davart il traffic (che remplazza il regulativ davart las vias forestalas) vegnir delegada alla suprastanza communal. La revisiun preveda en mintga cass negina privatisaziun dil menaschi forestal.

Gerau Hans Huonder

La lescha actuala ei da principi secumprovada. Ei va sulettamein d'adattar las formulaziuns als novs principis costituziunals. La revisiun dalla lescha corrispunda era al program d'actividad.

Debatta d'entrada

Cussegliaer Clemens Berther

La tractaziun fuss vegnida facilitada, sch'ins havess saviu cumparegliar il text vegl e niev. El constatescha ch'ins vul tenor art. 14 e 16 restrenscher las cumpetenzas dil forester. El ei dil meini che la revisiun dalla lescha forestala havessi fatg negina prescha.

President communal

La revisiun dalla lescha forestala ei preveda el program d'actividad. Ei setracta da midadas formalas e d'adattaziuns als principis costituziunals. Las cumpetenzas dil forester vegnan buca sminuidas, anzi augmentadas.

Gerau Hans Huonder

Las formulaziuns corrispundan a quellas dalla lescha da muster dil Cantun. Materialmein mida ei nuot. Ina privatisaziun ei buca preveda. Il menaschi vegn menaus exemplaricamein. En Sursassiala nezegian ins gia oz sinergias cun brattar ora collaboraturs e maschinas ni era en la scolaziun dils emprendists.

Cussegliaer Heinrich Berther

Igl ei necessari da colaborar el futur aunc pli stretg per economisar aunc meglier las resursas avon maun.

Discussiun en detagl

Art. 5

Cussegliaer Alfred Spescha

Tenor la lescha veglia saveva il forester vegnir envidaus a sedutas dalla suprastanza communal. Quella formulaziun duess vegnir mantenida.

President communal

Tenor il regulativ da fatschentas san las autoritads communalas envidar a sias sedutas persunas dil fatg cun vusch consultativa. Perquei eis ei buca necessari da repeter quella pusseivladad aunc inagada ella lescha forestala.

Art. 12

Cusseglie Clemens Berther

Co san ins interpretar la davosa construcziun "ils cuosts da manteniment dallas vias d'uaul vegnan reparti tenor diever effectiv"?

Gerau Hans Huonder

Quella formulaziun corrispunda alla formulaziun actuala d'art. 14. El cass ch'ins ha in grond tagl da lenna ni projects cun transports che pretendan lavurs extraordinarias da manteniment, san quels cuots vegnir adossai al project resp. al tagl da lenna.

Art. 14

Cusseglie Alfred Spescha

Cun quella formulaziun restrenschan ins las cumpetenzas dil forester. El giavischa da mantener la formulaziun actuala.

Gerau Hans Huonder

La lescha da muster dil Cantun preveda exact quella formulaziun. Ella corrispunda allas reglas dalla vischnaunca e lubescha vinavon alla suprastanza communal da delegar quell'incarica al forester communal. En quei senn visa el vi sin art. 5 da questa lescha.

Cusseglie Clemens Berther

Anfla la formulaziun per buna. La suprastanza communal sa surdar quell'incarica al forester e fixar quei el carnet da duers dil forester.

Art. 17

Cusseglie Emerita Flepp

Ins ha stria "prezi da fiera". Fagess ei buca senn da mantener quella formulaziun?

Gerau Hans Huonder

La formulaziun nova ei pli clara e satisfa als basegns.

Decisiun

Cun 11 encunter 3 vuschs ed ina abstenziun decida il cussegl da vischnaunca:

- 1. d'approbar la revisiun parziala dalla lescha forestala;*
- 2. da suttametter quei conclus el senn d'art. 21, lit. b dalla constituziun communal al referendum facultativ*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 13-2009/2012

Seduta dils 12 da november 2010

7. Agenda 2011 e damondas organisatorias

President communal

Engrazia per la speditiva lavur e menziunescha las fatschentas ch'ìl cussegl da vischnaunca ha aunc da tractar uonn, numndamein:

- Colligiazion da Mumpé Medel alla serenera;
- Parcadis sutterrans en cumbinaziun cun la casa da tgira;
- Acquist da terren en la zona da mistregn a Plaun da Diras.

President dil cussegl da vischnaunca

La cumissiun da gestiun ha suttamess suandont giavisch en connex cun las sedutas dil cussegl da vischnaunca:

«La cumissiun da gestiun ha decidu unanimamein da buca far part el futur alla meisa rodonda.

Motiv: Entras las discussiuns alla meisa rodonda piarda la sera dil cussegl la calamita ed ei plitost mo pro forma.

Vinavon ha la cumissiun da gestiun in giavisch da reponderaziun al biro dil cussegl.

Nus giavischassen ch'ìl cussegl entschevess puspei pér allas 20.15 uras e fuss a fin allas 22.00 uras.

Motiv: Nus tuts essan activs en la professiun ed havein beinduras da far prescha per vegnir ad uras allas sedutas dil cussegl. Plinavon ein las tractandas dil cussegl zun impurtontas ed igl ei meglier d'interrumper mintgaton in cussegl e cuntinuar las fatschentas ina proxima gada. Il temps suenter il cussegl ei fetg impurtonts per la comunicaziun ed ils aspects socials. Pli bugen in ni dus cussegls dapli che da surcargar las sedutas.»

Il biro dil cussegl ha discussiunau ils giavischs dalla cumissiun da gestiun e sustegn quels. El metta avon quellas damondas organisatorias al cussegl per discussiun e decisiun.

President communal

En connex cun la discussiun instradada, eis ei necessari da seregurdar ch'ina cumissiun speciala ei s'occupada igl onn 2008 intensivamein cun las refuormas e la *posiziun e funcziun dil cussegl da vischnaunca*. Ins ha era consultau la populaziun e silsuenter decidu ch'ìl cussegl da vischnaunca dueigi daventar *in ver parlament*. Quei ei lu era vegniu respectau consequentamein tier la formulaziun dalla constituziun communal e tier il regulativ da fatschentas. Per realisar quella finamira ha il cussegl da vischnaunca decidu d'introducir in sistem da sedutas ni sessiuns (en principi ina sentupada mintga dus meins), numadamein maximalmein sis per onn. Resalvau restien eventualas sedutas extraordinarias per fatschentas urgentas. Nus havein surpriu il stistem dil parlament dalla vischnaunca da Domat e da Claustra. Il Cussegl grond ed il Parlament regional Surselva lavuran tenor il medem sistem.

En vesta dil niev sistem, ei l'entschatta dalla seduta vegnida fixada sin las 19.30 uras. Il niev sistem ei secumprovaus. Mintga cusseglier ha aschia saviu reservar gia all'entschatta digl onn ils teremins.

Ina midada da quei sistem parlamentar secumprovau sto vegnir examinada da rudien. En mintga cass fuss ei fetg problematic da returnar al sistem, che valeva avon la refuorma. Da gliez temps era il cussegl da vischnaunca sut gronda critica ed ins leva dismetter el. Sin fundament dalla empermischun, ch'ins vegli introducir in niev sistem per il cussegl da vischnaunca (lavur concentrada en fuorma d'in parlament communal) han ins saviu perschader la populaziun da mantener il cussegl e desister d'ina introducziun dalla radunonza communal.

La "meisa rodunda" ei in instrument per dar al cussegl la pusseivladad da s'informar e sepreparar per las fatschentas. La participaziun ei voluntaria. Ei dat negins conclus e negin protocol. Ultra da quei ei quei forum ina excellenta caschun per ina paterlada inufficiala, nua che la suprastonza communal sa informar sur da damondas, che san buca vegnir tractandadas el parlament e nua ch'ils cussegliers san dumandar informaziuns sur da tut quei che pertucca la vischnaunca.

Decisiun

Suenter ina discussiun animada decida il cussegl da vischnaunca unanimamein d'entscheiver las sedutas naven digl onn 2011 pér allas 20¹⁵ uras, denton da tractar sche zaco pusseivel ella medema seduta tuttas fatschentas previdas.

President dil cussegl da vischnaunca

La meisa rodunda ha caschunau enqual discussiun ed igl ei buca adina clar che las sedutas dalla meisa rodunda ein buca obligontas. En quei senn prelegia el ina declaronza dil president communal.

"Concernent "Meisa rodunda" eis ei da constatar ch'ei setracta d'ina sentupada d'informaziun, senza conclus e senza protocol. Ella ei absolut voluntaria e reglada en negin document uffical. Il president communal actual ha priu quella iniziativa per evitar las gruppaziuns d'antruras e per dar a tuts la pusseivladad da s'informar sur dils fatgs communal e per far ina emperneivla paterlada. Igl ei semussau, che quei vegn apprezziau da biaras cusseglieras e cussegliers. Ed en ina democrazia duess ei esser lubiu da s'entupar e da sediscussiunar sur da fatgs communal."

Il biro dil cussegl sa s'accordar cul meini dil president communal. Medemamein ei il biro era dil meini dalla cumissiun da gestiun, ch'entras las discussiuns alla meisa rodunda piardi la sera dil cussegl la calamita.

Alla meisa rodunda, ch'ei buca ina instituziun dil cussegl da vischnaunca, sa tgi che vul prender part. Ei exista negina obligaziun da prender part ed ei drova era negina perstgisa.

Las proximas sedutas han liug sco suonda:

- venderdis, ils 3 da december 2010 allas 19³⁰ uras (silsuenter tscheina usitada)
- venderdis, ils 10 da december 2010 en cumbinaziun cun la surdada dil Premi Desertina

President communal

Ils 7 da schaner 2011 ha liug ina seduta pertuccont l'ovra electrica Russein. Ils commembers dil cussegl duein reservar sufficientamein temps per studegiar la voluminosa documentaziun, che sa buca vegnir tarmessa a

